

ב"ה

שמלה בהשאלה

מערך לשיעור נשים לרגל ט"ו באב

עיבוד ועריכה לפי מקורות: צפורה גורליק

מבוסס על שיחת הרבי כ' מנחם אב תשי"א (תורת מנחם ג' עמ' 244 והלאה)

פתיחה

ש. מה הקשר בין 'עקב' (החלק התחתון והנמוך ביותר בגוף) לבין היום השמח ביותר בשנה – ט"ו באב?

תשובות אפשריות: בנות ישראל היו רוקדות ברגליים...

ט"ו באב חל בשנים רבות בפרשת עקב. "והיה עקב תשמעון" השימוש במילה עקב הוא לא רגיל ומפרשים רבים מסבירים זאת. לדברי רש"י: עקב – הכוונה למצוות שאדם דש בעקביו.

כן, אפילו שאנחנו יודעים שכל המצוות הן-רצון ה', בכל זאת יש לנו סדרי עדיפויות בתפיסה שלנו מה יותר חמור ומה פחות, אולי גם לפי העונש \ השכר (תנו דוגמאות... אכילת חזיר \ אמירת ברכה; צום ביום כיפור \ אמירת אמת; אכילת חמץ בפסח \ לא תחמוד). משה רבנו מחזק את עם ישראל ונותן להם מסרים להמשך הדרך לכל אורך ספר דברים. המסר כאן – אל תזלזלו בשום מצווה, קלה כבחמורה. כל מצווה - היא רצון ה' ורק הוא יודע את השפעתה, באיזה אופן התייגע האדם לקיימה וכמה שכר מגיע לו. בזכות הזהירות בכל מצווה ומצווה, תקבלו את ברכות ה'.

ומה הקשר לט"ו באב? על כך נדבר היום (באופן מפתיע לא בנושא זוגיות 😊)

חלק א' לא היו ימים טובים

אנחנו בעיצומו של הקיץ, ימים שכולם דומים זה לזה, וחודשים שלמים בלי שום חג באופק מחג השבועות ועד לראש השנה. אבל זה רק בימינו. בימי בית המקדש הייתה חגיגה גדולה באמצע הקיץ, בחמישה עשר לחודש אב.

למעשה, הגמרא מדגישה שזה היה היום השמח ביותר בלוח השנה היהודי:

אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בָּאָב וּכְיוֹם
הַכְּפוּרִים, שֶׁבָּהֶן בָּנוּת יְרוּשָׁלַיִם יוֹצְאוֹת בְּכָל לַבָּן נְשָׂאֵלִין, נְשָׂא לְבִישׁ אֶת מִי שְׂאִין לוֹ...
(משנה תענית ד', ח')

רק לפני ימים ספורים התאבלנו על חורבן הבית. עברנו שלושה שבועות של אבלות, עם מנהגים שונים שתכליתם לשמור עלינו ולהזכיר לנו שאלה לא ימים רגילים, שאנחנו עדין **מתגעגעים** למשהו שחסר לנו מאוד: לגאולה, לבית המקדש, למנוחת הנפש. והשיא היה בתשעה באב, שבו מתגברת ההבנה, שכל הצרות שיש לנו כיום, ברמה האישית וברמה הארצית, ברמת המיקרו וברמת המאקרו, הן בגלל החורבן שארע ביום הזה. בגלל שאנו עדין בגלות, ובגלות יש לנו עדין יצר הרע, ושנאת חינוך, ויש לנו עדין צרות מהגויים ששונאים אותנו. הכול הכול משתלשל מהיום הזה, החורבן שמהווה את התחלת הגלות. ואנחנו עדיין **זועקים** אל אלוהים – עד מתי?! לא התרגלנו לגלות, ולא נסתפק במשהו שהוא פחות מגאולה שלמה. **מבקשים** שייבנה בית המקדש ורוצים משיח עכשיו!

האמת היא שיום תשעה באב אינו רק יום של התחלת החורבן – הוא גם יום שבו נזרע זרע הגאולה. כי הקב"ה לא הרס את בית המקדש על מנת להרוס, הוא סתר על מנת **לבנות**. גם החורבן הזה, כואב ככל שהוא, הוא חלק מתוכנית אלוהית שמובילה אותנו לבניין של בית שלישי שיהיה נצחי מפואר הרבה יותר בגשמיות וברוחניות. ממש ירידה צורך עליה. עלייה שנבנית ונוצרת דווקא על ידי הניסיונות של עם ישראל בגלות – כעם וכיחידים, שמגלים תעצומות נפש כבירות - ומכינים את עצמם ואת כל העולם שלנו לשלב הגבוה יותר, לעולם שיהיה טוב אמיתי ומוחלט.

ט"ו באב ויום כיפור הם ימים של שידוכים ובניית בתים בישראל – היות שלמעלה הם זמן של שידוך, חיבור וקירוב הדעת. בין מי? בין הקב"ה וכנסת ישראל.

יום כיפור – זמן סליחה ומחילה. לאחר הירידה של חטא העגל, עלה משה רבנו למרום כדי לבקש שימחל לעם ישראל, עד שביום כיפור אמר ה' "סלחתי כדברך" ונתן לו את הלוחות השניים. הלוחות השניים היו באספקט מסוים נעלים מהלוחות הראשונים (אף שהיו מעשה ידי אדם ולא מעשה אלוהים כמו הלוחות הראשונות) שכן ניתנה בהם גם התורה שבעל פה, ועליהם נאמר 'כפלים לתושיה'. כלומר דווקא אחרי השבר הגדול שעם ישראל חווה, כשהם חטאו והשתחוו לעגל הזהב, ומשה רבנו הוצרך לשבור את הלוחות שקיבל מה', הם תיקנו את חטאם, משה ביקש מחילה והחטא התכפר, והנה כל העם זכה לקבל לוחות שניות – עם תוספת משמעותית של הסבר כל התורה שבעל פה: המשנה, התלמוד ועוד ועוד! הקב"ה הראה להם את חיבתו עוד יותר מקודם, התחדש הקשר - ענין הנישואין – בין הקב"ה לעם ישראל והוא חזק יותר מאשר לפני כן.

אותו ענין בט"ו באב - אחרי הירידה של חורבן הבית בתשעה באב, שנקרא 'גירושין' כמו שאומרים במגילת איכה: '**איכה ישבה בדד**' – בדוגמת אישה בודדה שקיבלה גט מבעלה, היפך ענין הנישואין. וכשמגיע חמשה עשר באב, יש עלייה גדולה יותר כפי שהירידה היתה גדולה ביותר – יש חיבור מחודש בין עם ישראל להקב"ה, ולפיכך גם בעולם שלנו, אלה ימים של שמחה שקשורים דווקא לשידוכים ובניית בתים בעם ישראל.

ט"ו באב מתואר כאירוע מרכזי שהוקדש כולו למציאת זיווגים בירושלים. ספר ה"כל בו", מחיבורי ההלכה הבולטים והחשובים של תקופת הראשונים, מסביר כי מדובר היה למעשה בחגיגה של "הזדמנות שנייה".

אל הכרמים שנמצאו מחוץ לתחומי העיר נהגו לצאת נשים מבוגרות או כאלו שהפרטה לא הייתה מצויה בכיסן – נשים שחוו עיכובים, חוסר מזל או מגבלות שונות שמנעו מהן למצוא שידוך עד לאותו שלב. שם, מתוך המחולות, נרקמו קשרים חדשים ונחגגו הצלחות רבות. מטבע הדברים, לא הייתה שמחה גדולה יותר מאשר לראות את אותן נשים, שחוו קשיים בדרך, מוצאות סוף סוף את אושרן ומקימות בית נאמן בישראל.

מסורת ייחודית זו הגיעה לקיצה לאחר חורבן בית המקדש. מגילת איכה מבכה באופן מפורש את אובדנו של המועד המופלא הזה, ומציינת אותו כחלק מנזקי החורבן הקשים: "דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת... כָּל שְׁעָרֶיהָ שׁוּמְמִין... בְּתוֹלְתֶיהָ נֹגֶזֶת".

על פסוק זה מבהיר **התרגום** את עומק הכאב והאובדן, ומסביר "בתולותיה סופדות על שהפסיקו לצאת בחמישה עשר באב וביום הכיפורים לחול במחול".

אם כן אירוע ט"ו באב (ויום כיפור) היה משהו מיוחד בעם ישראל, שחיכו לו כל שנה ושנה.

חלק ב' מה עוד אירע בט"ו באב?

שורת אירועים משמחים שאירעו ביום זה מתוארים בתלמוד, הנה הם לפי הסדר הכרונולוגי (לשיקולך האם להזכיר את כל 6 האירועים או מקצתם, או לדלג על החלק הזה בשיעור):

בדור המדבר: בכל שנה בערב תשעה באב, נהג משה להורות לעם להכין קברים ולשכב בהם לקראת הלילה, בעקבות עונש מוות שהוטל על דור המדבר לאחר חטא המרגלים. בבוקר היה מתברר שכחמישה עשר אלף איש נפטרו במהלך הלילה. בשנה הארבעים נהגו כמנהג זה, אך להפתעתם בבוקר לא נמצא אף נפטר. היות ולא היו בטוחים בתאריך, המשיכו ללון בקברים במשך הלילות הבאים, ורק בט"ו באב, כשהבחינו בירח מלא, הבינו שהגזירה תמה וחגגו בשמחה גדולה.

דור הכניסה לארץ: חוקי הירושה המקוריים פסלו בנות מהורשת אביהן, אך בעקבות פניית בנות צלפחד שלא היה להן בן, נפסק כי במקרה שאין בן, נשים זכאיות לרשת את נחלת המשפחה. כדי למנוע מצב שבו האדמה תעבור לשבט אחר עקב נישואין, הוגבלה בזמנו חובת הנישואין לבני אותו השבט בלבד. לאחר שארץ ישראל נכבשה וחולקה לשבטים, תנאי זה פקע ומאותו רגע התאפשר לכל אישה להתחתן עם כל גבר שתבחר – אירוע שהפך את היום למועד שמח.

תקופת השופטים: בעקבות פרשת "פילגש בגבעה", שבה בני שבט בנימין הפגינו אכזריות קיצונית כלפי אישה שנקלעה לעיר, הטילו שאר שבטי ישראל חרם ואסרו על מתן בנותיהם בנישואים לשבט זה. בחלוף הזמן, מתוך חשש כבד שהשבט עומד להיכחד מן העולם, הוחלט בט"ו באב לבטל את האיסור.

ימי בית המקדש : משפחות רבות התנדבו לאסוף ולהביא עצים להפעלת המזבח. ט"ו באב היווה את המועד האחרון לכריתת עצים לצורך זה, היות ומאותו יום והלאה עוצמת השמש נחלשה והעצים התקשו להתייבש כראוי. היום צוין כחג על השלמת המצווה, וכינויו היה "יום שבירת המגל" משום שהפסיקו להשתמש בכלי הגיזום.

תקופת הושע בן אלה: לאחר שירבעם בן נבט פילג את הממלכה והקים את ממלכת ישראל (שכללה עשרה שבטים), הוא חסם את צירי הגישה לירושלים ומנע מהעם לקיים את מצוות העלייה לרגל לבית המקדש. שנים לאחר מכן, ביום ט"ו באב, הסיר המלך הושע בן אלה את המחסומים והחזיר את חופש התנועה לכל מי שחפץ להגיע לעיר הבירה.

ימי בר כוכבא : לאחר חורבן הבית, הנהיג בר כוכבא מרד עיקש נגד האימפריה הרומית, שהסתיים בנפילת מצודת ביתר ובטבח המוני של התושבים. גופות הנספים, שנמנע מהם להגיע לקבורה במשך תקופה ארוכה עקב גזירות הרומאים, הובאו לבסוף לקבורה בט"ו באב. לכבוד מאורע זה נקבעה ברכת "הטוב והמטיב" בברכת המזון.

מה המשותף לכל האירועים הללו?

בקצרה, בט"ו באב התרחש שינוי עמוק: עם ישראל החל לראות את עצמו כמשפחה מאוחדת. היום הזה מהווה את התיקון הישיר לתשעה באב; בעוד שחורבן המקדש נגרם בשל שנאת חנם, ריחוק וגישה אגואיסטית של "שלי שלי ושלך שלך", ט"ו באב הציף את ישראל באור של אהבה וערבות הדדית, שבה הצרות של האחר הפכו לשלו, ושמחתו הפכה לשמחת הכלל.

ביטול ההגבלות על נישואין בין השבטים, הסרת האיסור על התחברות לשבט בנימין, והחזרת החופש לעלות ולבקר בירושלים ועוד¹ – כל אלה צמחו מתוך רוח טהורה של אחווה ודבקות, מתוך ההכרה העמוקה שהאושר האישי תלוי בשלומם של האחרים.

משום כך, מובן לחלוטין מדוע ט"ו באב הפך למועד האידיאלי למציאת שידוכים וליצירת זוגיות בעם ישראל. הבסיס האיתן להקמת בית נאמן נעוץ בנכונות לוותר, לתת מעצמנו ולחשוב על הזולת מתוך אהבת חינם אמיתית.

בסופו של דבר, ט"ו באב הוא המועד שבו אנו מבטאים בצורה החזקה ביותר את כמיהתנו לגאולה שלמה, ואת מעשי החסד שמזכים אותנו שוב ושוב בישועה ובנחמה קרובה.

בנוסף, חז"ל מציינים כי מתאריך זה הלילות הולכים ומתארכים, ולכן מי שמנצל את שעות הלילה הארוכות להוספה בלימוד תורה – מוסיף לעצמו חיים.

החל מט"ו באב מתחילה תקופה חדשה בשנה. מתחילים ברצינות בהכנות לקראת חודש אלול הקרב ובא (אב - ראשי תיבות אלול בא). החל מיום זה מתחילים כבר לאחל זה לזה כתיבה וחתימה טובה! לא סתם כך הגימטריה של 'חמישה עשר באב' שווה לאיחול המסורתי 'כתיבה וחתימה טובה'.

חלק ג' מה תלבישי לאירוע?

ש. כמה זמן הקדשת השבוע לנושא 'בגדים' (שלך או של בני המשפחה)?

בגדים. כמה מקום הם תופסים בתודעה של אישה. איזה נתח הם תופסים מהזמן שלנו, מהכוחות שלנו, מהכסף שלנו. 'הבגד עושה את האדם' והוא מאוד משמעותי ובמיוחד באירוע. כשיש לנו אירוע אנחנו יוצאות מגדרנו לבחור, לחפש, למדוד, לנסוע כדי להשיג את הבגד המושלם וההולם את האירוע. משהו שמכבד אותנו. במיוחד כשיוצאים לדייט... בחורה עומדת מול המראה ובוחנת עשרה לוקים עד שתבחר את האחד.

חכמי ישראל, שתיקנו את ט"ו באב כיום של שידוכים לכל, תיקנו תקנה שמבטאת המון. הם תיקנו שיהיו בנות ישראל שואלות בגדים מיוחדים ונאים זו מזו לצורך האירוע, ויוצאות ב'כלי לבן שאולים'. קוד הלבוש - היה לבן לכולן. אך השמלה – בהשאלה. לכולן.

ש. מה לדעתכן היה ההיגיון בתקנה כזו?

¹ ליתר ביאור כיצד כל אחד מהאירועים נושא מסר של אחדות ראי בשיחת ט"ו וכ"ף מנחם אב ה'תשל"ד.

הסבר: כדי שלא לבייש את מי שאין לה, תיקנו שכולן שואלות זו מזו. כולן הולכות עם שמלה 'מושכרת' מדהימה ונראות טוב וכך יכולות להשתדך.

נכנס לעומקו של דיון שמובא הן בתלמוד הבבלי והן בתלמוד הירושלמי בשאלה – ממי היו בנות ירושלים שואלות את הבגד לאירוע של ט"ו באב? (ספולר – התשובות שונות!)

ש. אם יצא לך פעם להשאיל בגד לאירוע, ממי היית שואלת, ממי שיש לה ארון מלא או ממי שאין לה?

התשובה די ברורה, שואלים ממישהו שיש לו (קצת יותר מאיתנו).

ושאלה נוספת, קצת רגשית: ממי יותר נעים היה לך לשאול בגד, ממישהי שמעלייך ברמה כלכלית \ מכובדת או ממישהי שמתחתייך? ואם משאילים ממך, מה עושה לך הרגשה יותר מיוחדת, כאשר מישהי יותר מכובדת ממך הייתה משאילה ממך בגד, או שמישהי פחות מכובדת משאילה ממך בגד?

אלה שאלות שנוגעות לנתינה ולקבלה שלנו. כולנו נותנות וגם מקבלות.

מעניין שבנוסף לתקנה לשאול בגד (שיש בזה משמעות פסיכולוגית עמוקה) לקראת האירוע, היה סדר מסודר ממי משאילים:

תָּנוּ רַבָּנֵי: בֵּית מֶלֶךְ שׁוֹאֵלֶת מִבֵּית כֹּהֵן גָּדוֹל, בֵּית כֹּהֵן גָּדוֹל – מִבֵּית סֹגֵן, וּבֵית סֹגֵן – מִבֵּית מְשֻׁחַ מִלְחָמָה², וּבֵית מְשֻׁחַ מִלְחָמָה – מִבֵּית כֹּהֵן הַדִּיּוֹט, וְכָל יִשְׂרָאֵל שׁוֹאֲלִין זֶה מִזֶּה בְּדִי נִשְׁלָא (וּתְבִישׁ) [לְבִישׁ] אֶת מִי נִשְׁאֵין לוֹ. (תלמוד בבלי - תענית לא, א)

כלומר, ממי שואלים? כל אחת שואלת בגד ממי שלמטה ממנה. לבת המלך שהיא הכי מכובדת, אין ברירה אלא לשאול ממי שתחתיה, אך גם לבת הכהן הגדול ועוד שיש להן ברירה - ההנחיה היא לשאול ממי שתחתיה.

בתלמוד הירושלמי מופיע ענין השאלת הבגדים באופן שונה:

"היתה בתו של מלך שואלת מביתו של כהן גדול, בתו של כהן גדול שואלת מביתו של מלך (ומזה מובן גם בנוגע לבתו של סגן ששואלת מביתו של כהן גדול, וכן הלאה, שכל אחת שואלת מזו שלמעלה ממנה). (תלמוד ירושלמי, סוף מסכת תענית)

כלומר, אמנם לבת המלך אין ברירה אלא לשאול בגד ממי שתחתיה, כי אין אף אחד במעמדה, אבל כל השאר שואלות ממי שלמעלה מהן.

² **כהן משוח מלחמה** הוא כהן שתפקידו הייעודי היה ללוות את עם ישראל ביציאה למלחמה, לעודד את רוחם ולהזכיר להם שאלוקים יהיה בעזרם, וכן לשחרר מהצבא כאלה שחוששים להילחם או שיש להם פטור מסיבות אחרות.

הנה לנו 2 דעות ממי משאילים בגד לבן לאירוע המכובד של ט"ו באב, אירוע שכל בחורה רצתה להיראות בו הכי טוב. ננסה להבין את ההיגיון של כל דעה: מה טוב בלהשאיל בגד ממישהי מכובדת יותר ממך? ומה המעלה בשאלת בגד ממישהי שאינה בעלת אמצעים כמון אלא פחות? ניווכח לראות איך החכמים שלנו הבינו לנפש האדם, ובפרט לנפש האישה.

- אם מסתכלים על המטרה – שהיא להיראות טוב ובכך היופי מביא לשידוך טוב, ההיגיון אומר שכל אחת תשאל מזו שלמעלה ממנה, תקבל בגד משובח יותר וכך תיראה טוב יותר.
- אם מסתכלים על התקנה לשאול בגד, הרי המטרה היא שלא לבייש את מי שאין לו, וכדי שלא תהיה בושה בהשאלה עצמה, שבה אישה שואלת ומקבלת שמלה בלי לתת מאומה, הגיוני יותר שכל אחת תשאל ממי שלמטה ממנה.
- יש כאן מימד נוסף: אצל אדם חשוב, לקבל ממי שלמטה ממנו - נחשב לנתינה. איזו נתינה? שאדם חשוב מסכים ומוכן לקבל משהו, הרי הנותן נהנה ומרגיש חשוב שיש לו מה לתת אפילו לאדם כ"כ חשוב (לדוגמא אם הרבנית \ ראש העיר גרה בשכנות אליך, דופקת אצלך בדלת ומבקשת כוס סוכר, תרגישי גאווה מכך שיכולת לסייע לה...). וכאשר בת המלך שואלת בגד מבת הכהן הגדול, עצם העובדה שהיא מסכימה לקבל וללבוש את הבגד שקיבלה – גורמת הנאה וכבוד לבת הכה"ג, ובכך הקבלה של השואלת מהמשאילה היא גם נתינה למשאילה. בכך השואלת בגד לא רק מקבלת משהו אלא גם נותנת! זה מפחית בהרבה את הבושה שבהשאלה, כי כל אחת גם מקבלת וגם נותנת: השואלת – מקבלת בגדים ונותנת הנאה וכבוד, והמשאילה – מקבלת הנאה וכבוד, ונותנת בגדים.

אם כך, 2 הדעות הן:

דעה א' (בבלי): כל אחת שואלת מזו שלמטה ממנה – כדי שלא תהיה בושה בהשאלה.

דעה ב' (ירושלמי): כל אחת שואלת מזו שלמעלה ממנה – אף שתהיה בושה בהשאלה – כדי שתלבש בגדים נאים יותר, לתועלת השידוך.

ומי צודק?

מכיוון ששני התלמודים נכתבו הרבה הרבה שנים לאחר החורבן וביטול החגיגה של ט"ו באב, זה בארץ ישראל וזה בבבל הרחוקה, הם לא דנו ביניהם ואין לנו הכרעה בין הדעות הללו. איננו יודעים מה באמת נעשה בפועל בנושא של השאלת הבגדים. אבל אנחנו רואים כאן דרך, נקודת מבט ושיטה שממנה אפשר ללמוד הרבה.

ההבדל בין 2 הדעות הוא, כך מסביר הרבי מליובאוויטש, מה מכריע – האם התועלת בשידוך עם בגד נאה יותר גוברת על המעלה שלא תהיה בושה בהשאלה, או ההפך.

לדעה ב', האישה תתבייש **לזמן קצר**, תשאיל בגד ממישהי מכובדת, ותהנה ממראה מכובד יותר מהרגיל ובכך תזרז את שידוכיה (**תועלת לטווח ארוך**).

לדעה א', בושה של בת ישראל **לא כדאית** אפילו שהיא לזמן קצר, ולכן כל אחת תשאיל בגד ממישהי במעמד פחות ובכך תהיה לה הרגשה טובה של נתינה.

ש. ומה דעתכן? מה עדיף?

שורש ההבדל, מסביר הרבי, הוא בשאלה כבדת משקל – האם אדם צריך להכביד על עצמו בדבר קל עכשיו בשביל תועלת גדולה שתגיע אחר כך?

למתקדמות – המשך השיחה (אותיות ט, י, י"א)

מסתבר, שזהו יסודה של השקפת עולם שונה של חכמי התלמוד הבבלי והירושלמי במקומות נוספים ובדינים נוספים.

שיטת הבבלי גורסת, שמכיון שהתועלת היא לאחר זמן, אין חיוב להכביד על עצמו כבר מעכשיו. ולפי הירושלמי, אף על פי שהתועלת היא בעוד הרבה זמן, היא משמעותית ובשבילה יש חיוב להכביד על עצמו בדבר קל כבר מעכשיו.

הבדל זה נובע מהייחודיות של כל תלמוד בשורשו:

את התלמוד הירושלמי למדו בירושלים, בדרך של 'אור ישר', ללא פלפולים, מחלוקות ודיונים רבים. פשוט אמרו את ההלכה או הענין, וזהו. חכמים אלה ראו כל ענין בבירור ובוודאות, וידעו שהתועלת המרובה לטווח ארוך אכן מכריעה בבירור בושה לזמן קצר, ולכן זה כדאי.

ואילו את התלמוד הבבלי למדו בגלות בבל, שם אופן הלימוד היה על ידי קושיות, תירוצים, מחלוקות ודיונים על כל עניין ועניין שעלה בבית המדרש. בסוג לימוד זה אי אפשר לקבוע בוודאות מה עדיף על מה, יתכן שאפילו בושה לזמן קצר יכולה להיות משמעותית יותר לאישה מאשר להיראות יותר טוב ולכן עדיף להשאיל בגד ממי שלמטה.

יש שיקולים לכאן ולכאן. אולי דווקא האופציה לשאול בגד ממי שלמטה ממנה תתן לבחורה יותר בטחון עצמי מאשר ללבוש שמלה מפוארת (שאינה שלה) יותר מהרגלה?

אולי יש אנשים מאוד החלטיים שתמיד יודעים מה נכון לעשות. אך רובנו, ובפרט נשים, אוהבות להתלבט 😊 זה לא תמיד כל כך ברור לנו מה נכון לעשות, מה השליחות שלי כעת! מה התועלת במעשה אחד קטן ולמה שאשקיע בו?

אכן, כעת אנחנו בזמן הגלות, אומר הרבי, ושתי הדעות הללו מאוד קשורות אלינו. בגלות הכול מטושטש, לא ברור מה רע ומה טוב בצורה מוחלטת, שום דבר לא ברור ונהיר לנו. אנחנו לא תמיד יכולים לשער את הערך והמשמעות של מעשה, של מצווה אחת – מה יביא תועלת גדולה, ומה יביא תועלת קטנה, ולקבוע לפי זה איזה ענין קודם לעניין אחר, במה להשקיע ובמה לא!

מה נעשה אם כן?

הרבי אומר, שבעת בסוף זמן הגלות אין זה זמן של חשבונות שכליים. זה הזמן לעסוק בכל ענין טוב שבא לידינו, לא לעשות חשבון שכדאי לוותר בדבר קל לשם תועלת של דבר חמור, כי יתכן שדבר שנראה לנו כמצווה 'קלה שבקלות' הוא באמת מצד אחר – כמצווה 'חמורה שבחמורות'.

הרבי הרש"ב כותב:

"לפי שעתה הוא זמן הברורים היותר אחרונים דעקבות משיחא... לא יש עתה סדר והדרגה באופני הברורים והתיקונים... ולכן... אין אנו יכולים וגם אין רשאים... לברר מה שקרוב או רחוק ע"פ שכלנו... כי אם מה שאנו מוצאים שצריך תיקון צריכים אנו להשתדל בכוחות עצומות וכו'" (ממכתב שנדפס במבוא לקונטרס ומעין)

עכשיו בזמן האחרון של הגלות, אין לנו יכולת לשקול בפלס ולהבין את ערכם המדויק של כל מעשה טוב, של כל מצווה ופעולה ביחס לאחרות. לכן מעשה טוב שבא לידינו – סימן שעלינו לעסוק בו ללא חישובי רווח ותועלת.

הרבי מליובאוויטש הכריז על מבצע המצוות מתוך נקודת מבט זו: כל מעשה וכל פעולה קטנה משפיעה השפעה שאין לשער. אפילו אם רק ילד אחד אמר ברכה, או ילדה קטנה הדליקה נר שבת יכולה להיות לכך השפעה מדהימה!

סיפור - החלה ששינתה לי את החיים

מירי, בחורה בגיל העשרה מבית שלא שמר מצוות גדלה בארץ, טועמת חלה ביתית בפעם הראשונה ומחליטה שיום אחד היא תכין חלה בביתה שלה. היא הופכת להיות בעלת תשובה ועוברת לשליחות עם בעלה, חסיד חב"ד, ושמה: מירי קעניג.

בידיעתה שחלה יכולה לשנות חיים, מירי מתחילה תוכנית שבועית לילדים שהופכת להיות מוצלחת ביותר. מירי שולחת כל שבוע ילד שמח עם חלה הביתה למשפחתם. יום אחד אישה דופקת בדלתה של מירי ומספרת לה בדמעות ש-17 שנה היא מתחננת לבעלה שיעשה קידוש בליל שישי עם משפחתם והוא תמיד מסרב. יום שישי אחד כששתי הבנות שלהן נכנסו הביתה הן חזרו עם חלה מהתוכניות של מירי. כאשר הבעל ראה את החלה הוא אמר- "כזו חלה יפה, לזה אני מוכן לעשות קידוש." גם מירי התרגשה בבכי בראייתה איך החלה שפעם שינתה את מהלך החיים שלה, עכשיו שינתה חיים של מישהו אחר.

לסיפור המלא ראי כאן:

או – **הסיפור** על השפעת הדלקת הנר של ילדה קטנה, אותו סיפר הרבי בהתוועדות תשרי תשל"ו. ניתן לראות בקישור הבא:

https://he.chabad.org/multimedia/media_cdo/aid/3660455

מכאן רואים, שמצווה אחת או מעשה אחד יש בהם כוח אדיר שאי אפשר לדמיין. אף שניתן לחשוב – מה כבר יכול לקרות אם אומר ברכה אחת, אם אחכה 6 שעות בין בשר לחלב, אם אומר פרק תהילים, אם אתגבר בסופר ולא אקנה מוצר לא כשר. אולי נשקיע במצוות הגדולות - כמו שבת, לימוד תורה, פסח וכד' ?

נזכור – אנו נמצאים עדין ב'עולם הפוך', בחשכת הגלות. ערכה של כל פעולה קטנה או גדולה אינו ידוע לנו לאשורו. לכן נייקר כל פעולה, ולא נחמיץ כל מעשה טוב שהזדמן לידינו.

בזמן הגאולה, לה אנו כל כך מחכים, יהיה אור, הכול יהיה ברור ונהיר, "והיה לך ה' לאור עולם", כל העניינים יהיו גלויים וברורים ובמילא יוכלו להשוות ולשקול כל דבר ועניין לאמיתו. לא תהיינה לנו התלבטויות והכל יהיה מאוד ברור – מה טוב, מה טוב יותר, ומה כלל לא. נראה במוחש מה התועלת של כל פעולה ומעשה טוב. "ואמר ביום ההוא הנה אלוֹקֵינוּ זֶה, זֶה ה' קיוונו לו נגילה ונשמחה בישועתו". אחרי ובעקבות כל העבודה שלנו בזמן הגלות, כשתגיע הגאולה כל אחד יוכל להורות באצבע, כל אחד יראה בבירור את המהות של כל דבר בעולם, שהוא אלוקות, ולא יהיה לנו שום ספק במשקלה האמיתי של כל פעולה, גם אם היא נראית לנו 'עקב'.

או אז תהיה שמחה גדולה ביותר – שמחת הגאולה האמיתית והשלימה, שנזכה לה במהרה בימינו אמן!